

ha többet vágunk, akkor a csoport, vonal vagy szegély szóhoz kell nyúlnunk. A csoportoknak egymáshoz való illesztéséből kialakíthatjuk a hullámvonalat vagy hullám-szegélyt, száraló erdő értelmezésben, aszerint, hogy a támadó vonalat — rá merőle-
gesen — csak egy vagy mind a két lehetséges irányban toljuk előre.

A csoportos száralás és változatai révén elesik az a különbség a száralás és a felújítógátások között, hogy előbbinél az egyes kivágott törzsek okozta hézagot nem tágítjuk, ellenben a felújító vágásoknál a hézagot folyton tágítjuk. Érthető, hogy a száralásnál — a lényegesen kisebb évi fatömegvágások miatt — ez a tágítás sokkal lassúbb menetben folyik, mint a felújító vágásoknál.

A rendszertelen száralás — talán helyesebb volna a „rendetlen száralás“, mert rendszere van az előbbinek is, de ennek lényege a java anyag vágása és a selejtnek kimélése. Kétségtelenül ez volt a használatnak legrégebbi, ősi módja, amelynél a művelés szóhoz nem jutott. Sajnos, nemcsak az ősi időkben divatozott, az újabb időkben is gyakran kísértett. Nem számíthatjuk az erdőművelés eljárásai közé, mert ez az erdőnek megrablása és tönkretételének legbiztosabb módja. A legnagyobb hátrányának azt minősítem, hogy az erdő megmarad ugyan, de a fa elfogy belőle és marad silány cseplesz, amely még a rontott erdő nevét sem érdemli meg. Erdőművelési szerepe csak az elijesztő példa lehet és csak mint ilyen kaphat helyet a nomenclaturában.

Így a száralás rendszereinek elnevezései eléggé leegyszerűsödnek, amellet azonban megmarad az a tény, hogy a száralás a legrugalmasabb erdőalak és jóformán minden egyes száraló erdőnek megmarad a sajátos egyéni jellege, annak a kezeírása aki azt megteremti és gondozza.

Az erdőgazdaság lakóépületeiről

WINKLER OSZKÁR

egyetemi tanár

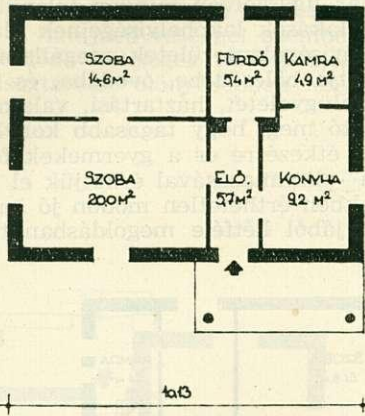
Az elmúlt évek legfontosabb feladatai közé tartozott a dolgozók részére korszerű elrendezésű és felszerelésű s amellet gazdaságos lakások minél nagyobb számban való építése. Az első ötéves terv programjában 180 000 új lakás megépítése szerepelt, de a dolgozók lakásszükségletének megfelelően menetközben ezt a számot tekintélyes mértékben növelni kellett. A legutóbbi időben legnagyobbbrészt típusstervek alapján épültek az új lakóházak, amelyek tervezéséhez a lakóépületekre vonatkozó tervezési normák szolgáltak alapul.

A közelmúltban épített lakások sok tekintetben nem elégítették ki a velük szemben támasztott követelményeket, s ez szükségessé tette a lakástervek minden részletre kiterjedő vizsgálatát, a hibák, hiányosságok kiküszöbölése, valamint a helyes tervezési normák megállapítása céljából. Ennek a közleménynek nem célja a most folyó s a lakáskérdés egész területére kiterjedő vizsgálatok és eredmények ismertetése; egy szűkebb területet, az erdőgazdaságok szabadonálló, iker, vagy csoportházas beépítési mód szerint épülő, egyszintű lakóházait szándékozunk szemügyre venni abból a célból, hogy az erdőgazdaság dolgozóinak sok tekintetben különleges igényeiből kiindulva, a már megépített lakóépületek használata során megmutatkozott hibákon okulva, megállapíthassuk először is azokat a lakásfajtákat, amelyek az erdőgazdaságokban szobakerülhetnek és rögzítsük a tervezés kiinduló adatait, irányelveit, amelyekre az új, korszerű erdőgazdasági lakóépületek tervezéséhez szükségünk van.

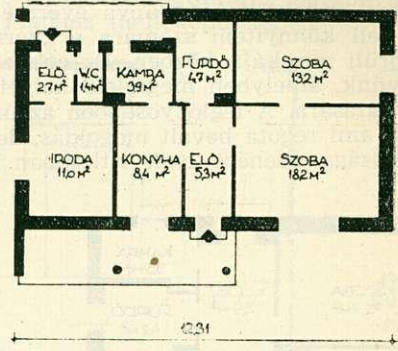
Mindenekelőtt pillantsunk végig az erdőgazdaságok eddigi lakásépítési tevékenységén. Az 1945 előtti időszakra vonatkozóan kevés adat áll rendelkezésre; az erdő jó része ebben az időben nem volt állami tulajdon. Kétségtelen, hogy e lakóépületek túlnyomó része a túlzott takarékoság elvének megfelelően a legegyszerűbb alaprajzi elrendezéssel készült és felszerelés tekintetében minden kényelmet nélkülözött. Elvérté létesültek ezidőtájt is korszerűnek mondható lakások, amelyekhez többek között a gödöllői erdőgazdasági lakótelep lakóházait is sorolhatjuk.

A felszabadulás utáni esztendőkből az erdőgazdaságokban is nagyrészt helyreállítási munka folyt annál is inkább, mivel az épületekár itt is tetemes volt s az elpusztult és rongált házak között sok volt a lakóépület. Ebben az időszakban — 1945—1946-ig — mindössze 10—15 új lakás létesült. A lakásépítési tevékenység az

erdőgazdaságokban az 1949. évtől kezdve indult meg nagyobb mértékben; így 1949-ben mintegy 10 db, 1950-ben 37 db új lakás épült; ebben az esztendőben ezenkívül 38 lakást állítottak helyre és 81 lakásátalakítás történt. Az 1951. évben mintegy 50, 1952-ben 35, 1953-ban 40, 1954-ben pedig 117 új lakást építettek. Az 1955. év előíránzata 50 lakás. Ezek a számok is mutatják, hogy a lakáskérdés az erdőgazdaságok területén is jelentkezett és a növekvő szükségletnek megfelelően jelentősége egyre fokozódik.

1. ábra. 2 szobás lakóház,
51. IV. 045 típus

2. ábra. Vidéki munkavezetői lakás,
51. IV. 103. típus

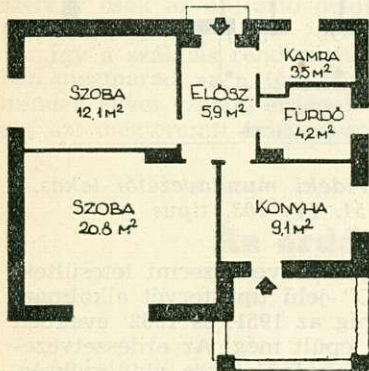
Vizsgáljuk most meg, hogy az említett lakások milyen tervek szerint létesültek. 1949-ben a volt Magasépítési Tervező Iroda „MALLERD” jelű típustervét alkalmazták, 1950-ben jobbra egyedi terveket használtak fel, míg az 1951. és 1952. években a lakások zöme az 51. IV. 045. jelű típusterv alapján épült meg. Az erdészettervezetők, vagy régebben üzemegységvezetők részére olyan lakóépületekre volt szükség, amelyek különbejáratú irodahelyiséget is tartalmaztak, s ezt a megoldást az 51. IV. 103. jelű típusterv valósította meg. Helyenként, ikerlakások formájában az 51. IV. 012. jelű típusterv is felhasználására került, különösen az 1954. évben, amikor nagyobb számú kocsislakás építésére került sor. E típustervet némiképpen módosították úgy, hogy a veranda végén tervezett fűskamrát a melléképületben helyezték el. Sok épület létesült az 53. III. 022. jelű típusterv alapján is, amely már lakókonyhás elrendezésű. Az utóbbi időkig ezt a tervet használták fel, de mostanában már több ízben adaptálták a MNOT 7 és 8 számú szabványterveket is.

A gyakrabban megépített tervek alaprajzait néhány bíráló megjegyzés kíséretében közöljük.

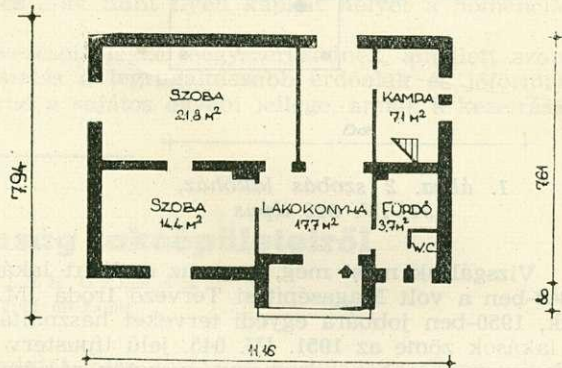
Az 51. IV. 045. jelű típustervet (1. ábra) elsősorban egyes helyiségeinek méretei szempontjából teszik kifogás tárgyává. Kicsinek minősítik a konyha (9,2 m²), kamra (4,9 m²), valamint a kisebbik szoba (14,6 m²) területét, azonkívül kifogásolják az utóbbi túl keskeny voltát is. Hibáztatható azonkívül, hogy a kisebbik szoba kizárólag a nagy szobán át közelíthető meg. Hasonló kifogások merültek fel az 51. IV. 103. (2. ábra) jelű, irodával rendelkező, erdészettervezetői lakás elrendezésével, ill. méreteivel szemben is. Az 51. IV. 013. jelű típusterv (3. ábra) főként ikerlakásként került megvalósításra (51. IV. 012.); ebben a megoldásban a kisebbik szoba ablaka is az előszobabejárat oldalára került. A tervben a konyha, kamra és a kisebbik szoba alapterülete ugyancsak elégtelennek bizonyult. 1954-ben mintegy 60 lakást az 53. III. 022. jelű erdészház-típusterv (4. ábra) alapján létesítettek, amely lakókonyhával rendelkezik. A nagyobbik szoba alapterülete itt 21,8 m² és a lakókonyhából közvetlenül is megközelíthető, kisebbik szoba is kedvezőbb alakú. Nagyobb alapterületű az éléskamra is (7,1 m²); a lakás fürdőszobával is rendelkezik, de hátrányos, hogy a WC csupán a lakókonyhán és fürdőszobán át érhető el. Habár haladást jelentett a lakókonyha alkalmazása, az két négyszögalakú helyiség egymásbanyitásából keletkezett s egyik része voltaképpen a lakás előteréül szolgál, annál is inkább, mivel a nagyszámú ajtó, ablak, ill. falnyílás következtében igen kevés bútorállítási lehetőséggel rendelkezik. A dolgozók azonkívül azt is kifogásolták, hogy a tornác a lakókonyhát,

ill. annak előbb jellemzett előtér-részét sötétíti. A MNOT 7 és 8 (5. ábra) számú tervek eléggé kedvező elrendezésűnek mondhatók, de nem rendelkeznek lakókonyhával.

Vegyük számba ezeketán azokat a kívánalmakat, amelyek az erdőgazdaság lakóépületeinek különleges helyzetéből adódnak. Ezek a lakóépületek túlnyomórészt városától, községtől nagyobb távolságban létesülnek, ami nagymértékben kihat a lakók életmódjára. A család kizárólag otthonára van utalva, mivel nem állnak rendelkezésére a művelődést, szórakozást, testedzést, stb. szolgáló intézmények — kultúrház, könyvtár, sporttér, stb. — amelyeket ma már úgyszólván minden településben megtalálunk. Ez a körülmény a városi, községi lakások lakóhelyiségeinek alapterületére vonatkozó norma-értékeknél nagyobb helyiségalapterületek megállapítását teszi indokolttá. Az anya gyermekeit nem adhatja bölcsődébe, óvodába, és így meg kell könnyíteni számára a gyermekek feletti felügyeletet, háztartási, valamint házkörüli munkája közben. Ez célszerűen úgy oldható meg, hogy tágasabb konyhát tervezünk, amelyben megfelelő helyet biztosítunk az étkezésre és a gyermekek foglalkoztatására. A leglányósebben az ún. „lakókonyha“ alkalmazásával érhetjük el ezt a célt, ami régóta bevált megoldás, de az utóbbi években érthetetlen módon jó használhatósága ellenére csak ritkábban tervezték. Nagyjából kétféle megoldásban ter-

3. ábra. 2 szobás lakóház.
51. IV. 013. típus

4. ábra Erdésház. 53. III. 022 típus

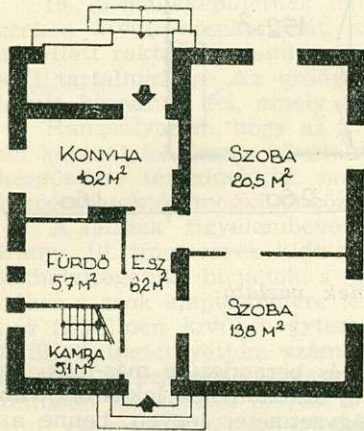
vezhetjük: a) megfelelően berendezett konyhaként, amelyet étkezőhellyel, ill. a gyermekek foglalkoztatására alkalmas hellyel bővítünk, vagy b) a család nappali tartózkodására szolgáló helyiség tervezéséből kiindulva, amelyhez alkalmas módon berendezett főzőhely csatlakozzik. A lakókonyha főző, ill. lakórészének, a különböző rendeltetésnek megfelelően célszerű más-más — hideg, ill. meleg — padlóburkolatot adni. Lakókonyha tervezése esetén a lakószoba szokásos alapterület természetesen csökkenthető. Meg kell jegyeznünk, hogy a tervezésnél ne csak a szükséges alapterület biztosítására s a helyiségek merev csoportosítására szorítkozunk, hanem legyünk tekintettel a bebútorozhatóságra is. Különösen fontos ez a lakókonyha esetében, ahol a bútorok és berendezési tárgyak (tűzhely, falikút stb.) célszerű elhelyezése gyakran az egyszerű négyszögalaktól eltérő alakú helyiségben lesz előnyös. A bútoroknak a helyiségekbe való betervezése megszabja az ajtók, ablakok célszerű helyét és gyakran megóv későbbi nehézségektől, amelyek a bútoroknak a kész lakásban való elhelyezése során adódhatnak. A lakóterület megállapításánál figyelembe kell vennünk azt is, hogy többnyire sokgyermekes családoknak tervezünk és módot kellene adnunk a különmemű, nagyobb gyermekek hálóhelyének elkülönítésére, amivel az elmúlt évek típusalaprajzai egyáltalán nem számolnak. Az újabb törekvéseknek megfelelően ennél fogva csak egyszobás, minden mellékkelhelyiséggel ellátott lakásokat a jövőben az erdőgazdaságokban egyáltalán nem fogunk tervezni. A legkisebb lakásegység a két szobával és a szükséges mellékkelhelyiségekkel ellátott lakás lehetne, amelynek értékét tetemesen növelhetjük lakókonyha alkalmazásával.

A másik sajátosság, amellyel a tervezésnél számolnunk kell, a napi élelmiszerbeszerzés lehetőségének hiánya, ami feltétlenül szükségessé teszi a kisebb háztartási gazdaság célját szolgáló melléképület, azonkívül hosszabb időre szolgáló élelmiszerkészlet tárolására alkalmas éléskamra tervezését. Az itt felmerülő 6—8 négyzet-

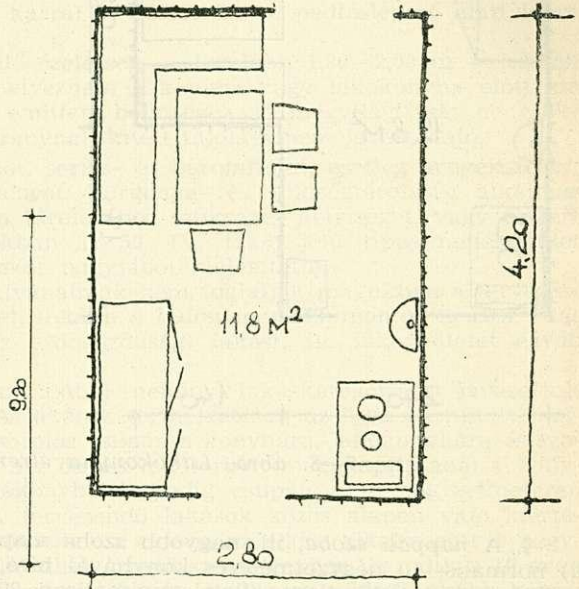
méteres területigény lényegesen meghaladja azokat az értékeket, amelyeket erre az általános tervezési normák 1,0—2,5 négyzetméteres határok között állapítanak meg.

Végül a tervezésnél nem hagyhatjuk figyelmen kívül a biztonság követelményét, amely a zsalutáblákkal, vagy ráccsal ellátott ablakok mellett minél kevesebb — lehetőleg lakásonként csak egy — betörésbiztos bejárati ajtó alkalmazását kívánja meg. Mindenképpen szükséges a lakóépülethez kijelölt teleknek — amely a gazdasági udvaron kívül veteményeskertet, esetleg kisebb gyümölcsöst foglal magában — teljes egészében kerítéssel való elhatárolása.

Pince építése nem gazdaságos, a pincehatárfalak aránytalan nagy mennyiségéből, a talajnedvességgel szembeni szigetelésből, valamint a pincelépítő kialakításából adódó költségek következtében. Mosókonyhát, tüzelőanyagraktárt, burgonya- és zöldségtárolót előnyösebben helyezhetünk el a lakóház melléképületében.

5. ábra. 2 szobás lakás.
MNOT 7—54 típus

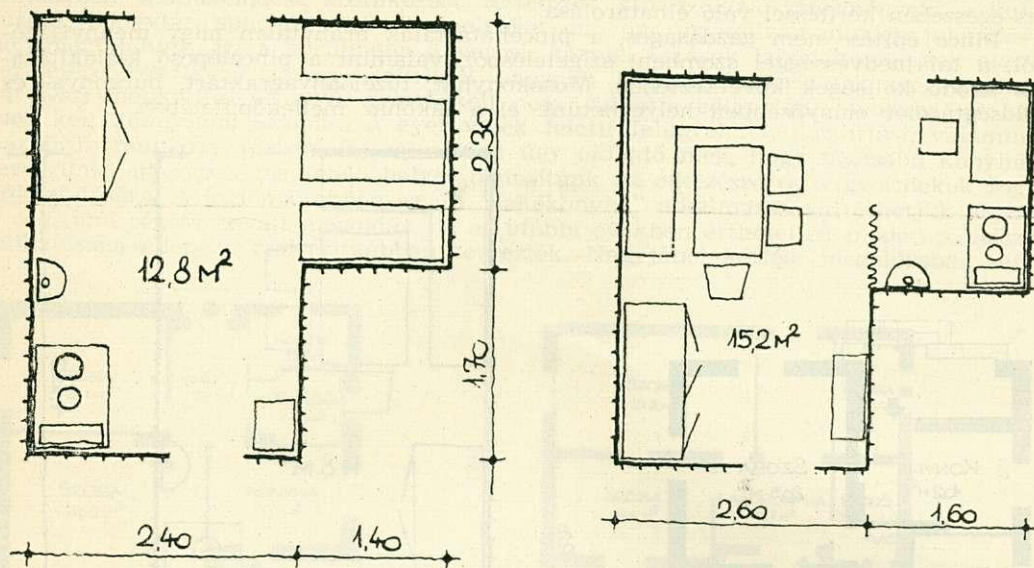
6. ábra. Lakókonyha elrendezésének
vázlata

Figyelembevételével most már az erdőgazdasági dolgozók speciális életkörülményeit, a részükre építendő lakóházak különleges elhelyezése folytán felmerülő adottságokat az alábbiakban állapíthatjuk meg a) a lakások helyiségigényét, b) a helyiségek alapterületének szükséges, ill. legkedvezőbb értékeit, a különböző lakáskategóriáknak megfelelően és végül c) a tervezésnél figyelembe veendő egyéb kívánalmakat, ill. szempontokat.

1. Minden lakáshoz, lakóépülethez előteret, ill. *előszobát* tervezzünk, amely még egészen kis alapterület mellett is a szélfogó szerepét tölti be; nem kielégítő megoldás a konyha, ill. lakókonyha közvetlen szabadba való nyitása és a lakás egyéb helyiségeinek azon át való megközelítése. Az előtérből nyitjuk mindenképpen a konyhát, vagy lakókonyhát, a lakószobát és — amennyiben elhelyezésére mód van — a WC-t is; célszerű, ha a kamrát, fürdőszobát, esetleg vizes helyiséget és a többi szobát is — hálófülkét kivéve — közvetlenül innen közelíthetjük meg. Alapterülete ne legyen nagy, a 4—6 négyzetmétert lehetőleg ne haladja meg, hiszen a közlekedésen kívül rendszerint csupán a ruhák részére szolgáló fogasfalat kell benne elhelyezni. Legkisebb szélessége 1,40 m legyen; szekrény hosszanti elhelyezésére ilyen szélesség mellett persze nincs lehetőség.

2. *Konyha*. Legkisebb alapterülete — az eddigi normaértékkel szemben — 10 négyzetméter legyen, amelyben — ha szűkösen is — az étkezőhely már biztosítható. Tisztálkodásra szolgáló mosdó, ill. fürdőfülke esetleg a konyha légteréhez kapcsolt helyiségben oldható meg, ami a fűtés és a szükséges melegvízkészítés közelsége szempontjából előnyös.

3. Az étkezőhellyel bővített konyha, ill. a főzőhellyel kiegészített lakóhelyiség, az ún. *lakókonyha* 13—14 négyzetméter alapterületen már jól elhelyezhető; nagyobb létszámú család esetén 16 négyzetméter is indokolt. 16 négyzetmétert meghaladó területű lakókonyhas elrendezésnél kívánatos, hogy a főzésre szolgáló teret a lakótértől esetleg függönnyel elhatárolhassuk. A lakókonyha elrendezésének néhány változatát a 6—7—8. ábra mutatja.

7—8. ábra. Lakókonyha elrendezésének vázlata

4. A *nappali szoba*, ill. nagyobb szoba alapterülete és berendezése más-más, ha a) normális, 10 négyzetméteres konyhával bíró, vagy b) lakókonyhas lakásról van szó. Az a) esetben alapterülete minimálisan 20—22 négyzetméter legyen, benne az eddig érvényben volt normák előírta bútorokkal; b) 14 négyzetméter nagyságú lakókonyha esetében ez a szoba 16—18 négyzetméterre csökkenthető; 16 négyzetméternél nagyobb alapterületű lakókonyha esetén külön nappali szobára voltaképpen nincs is szükség, s az ilyen lakókonyhához már csupán hálószobák (a szülők részére 16—17 négyzetméter és a gyermekek részére 14—15 négyzetméter alapterülettel) csatlakozhatnak. Népesebb családra számítva a fentiekhez még 10—12 négyzetméter alapterületű hálókamra is tervezhető; az ilyen terjedelmű lakásban a különmemű gyermekek hálókamrájának különválasztását is megoldhatjuk.

5. A régi értelemben vett kétszobás lakás *hálószobája*, ill. kisebbik szobája számára 13—14 négyzetméter alapterületet követeltek meg, ami kevésnek bizonyult, különösen abban az esetben, amikor a konyha kis méreteinél fogva (7—8 négyzetméter) csupán főzésre volt használható. Ezt a szobát a fentieknek megfelelően 15—18 négyzetméter alapterületűre tervezhetjük.

6. *Fürdőszobát* feltétlenül terveznünk kell ott, ahol vízvezeték, vagy megfelelő vízi kút rendelkezésre áll és hidroforberendezés üzemeltetésére lehetőség nyílik. Ez a megállapítás egyébként a WC-re is fennáll. A fürdőszoba lehetőleg az előtérből nyíljon, de a lakókonyha és a nagyobb hálókamra között is elhelyezhető. Abban az esetben, ha vízvezetékberendezést nem tudunk létesíteni, úgy ún. *vizeshelyiségként* kell kialakítani, ahol a tisztálkodás lebonyolítható. A vizeshelyiség egyébként mosásra — legalábbis kismosásra — alkalmas legyen. Vizeshelyiség tervezése egyébként a továbbiakban lehetőséget nyújt arra, hogy a vízvezeték későbbi bevezetése alkalmával szabályszerűen felszerelt fürdőszobává alakíthassuk. A fürdőszoba (WC-berendezés nélkül persze) 4—5 négyzetméter alapterületet igényel aszerint, hogy egy, vagy két ajtaja van.

7. *WC-helyiség* ugyancsak vízvezetékberendezés esetében tervezhető az épületen belül; vízőblítés nélküli árnyékszék természetesen a lakóépületen kívül, lehetőleg a

melléképületbe kerüljön. Erdőgazdasági lakóépületben mindig külön WC-helyiséget tervezzünk — ne a fürdőszobában helyezük el a berendezést — s a helyiségnek közvetlen az előszobából legyen bejárata.

8. Az *éleškamra* — konyhai vagy előszobai bejárattal, 6—8 négyzetméter alapterületű legyen és ablakát lehetőleg a keleti és északnyugati iránnyal határolt szektoron belüli égtájra nyissuk. A szokatlanul nagy alapterületet az élelmiszer nagyobb mennyiségben és hosszabb időre való tárolásának szükségessége indokolja. Mezőgazdasági termények tárolását teherbíró padlásfödémrel tegyük lehetővé. Az ismert típuslakóépületekben a padláslépcsőt a kamrából indítják. Nyíltak a padláslépcső közvetlenül a tornácra is; ha a padláslépcső számára külön helyet biztosítunk, gondoskodnunk kell a lépcső alatti tér hasznosításáról. Kivételes esetben tervezett pince lépcsőjét helykimelés céljából — egy karral — célszerűen a padláslépcső alatt lehet elhelyezni.

9. *Tornác*. Jól használható és kellő szélesség — legalább 1,80—2,00 m — esetén tetemesen növeli a lakás értékét. Elhelyezhető a konyha vagy lakókonyha előtt, de oly módon, hogy ez az elrendezés az említett helyiségek jó megvilágítását ne csökkentse. Északi, vagy az uralkodó széliránynak kitett tájolása nem javasolható.

10. A *melléképületnek* tehénistállót, sertés- és baromfiólat, esetleg árnyékszéket, ezeken kívül mosókonyhát, sütőkemencét, burgonya- és zöldségtárolásra alkalmas mélyített raktárt, valamint fa és szén tárolásához szükséges helyiséget, vagy fészert kell tartalmaznia. Az erdőgazdaságokban az 50. IV. 122/b jelű típus-melléképület tervét használták fel, amely az igényeket nagyjából kielégítette.

Hangsúlyozom, hogy az itt leírt kívánalmak nem foglalják magukban a tervezéssel kapcsolatos összes követelményeket, inkább a *különleges szempontokra* és a vitás kérdésekre terjednek ki, amelyek az erdőgazdasági lakást, ill. lakóépületet egyéb lakóépületektől megkülönböztetik.

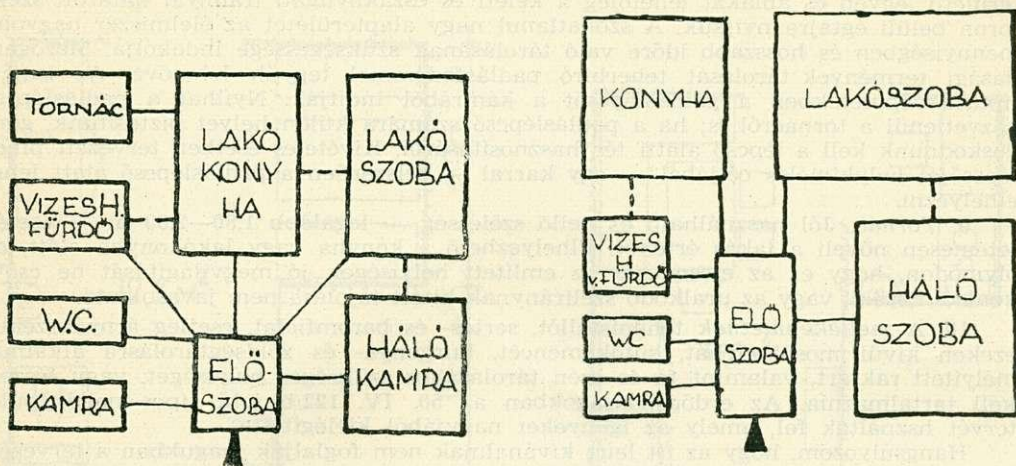
A fentiek figyelembevételével az alábbi néhány lakáskategóriára javasoljuk irány-, ill. títustervek kidolgozását. A lakások természetesen az összes említett mellék-helyiségekkel bírjanak, s így a felsorolás csupán a konyhára, lakókonyhára és szobákra s azok alapterületére terjed ki. Az összes lakóterület megállapításánál a konyhát figyelmen kívül hagytam, a lakókonyhából pedig csupán a 10 négyzetméteren felüli területet vettem számításba. A tervezendő lakások közös alapon való kiértékelésére is szükség van és ennél a rendeltetési egység az eddig alkalmazott 1 négyzetméter lakóterület helyett a lakásban elhelyezhető személyekhez igazodik a 10 éven aluli gyermekek fél személyként való számításbavételével, s ez sokkal inkább képezi az összehasonlítás reális alapját. Így megjelöljük az egyes lakásfajtáknál az elhelyezhető személyek számát is és kimutatjuk az egy főre eső lakóterületet, ami az eddig alkalmazott títustervek most folyó vizsgálatának eredményeire viszonyítva kb. 10—12 százalékkal magasabb értéket mutat, ami a közleményben kifejtettre való tekintettel indokoltnak tekinthető.

JEL	LAKÁSFAJTA MEGNEVEZÉSE	FŐ ILL. LAKÓHELYSÉGEK M ²					ÖSSZES LAKÓ TERÜLET	ELHELYE- ZETŐ SZE- MÉLYEK SZ	1 FŐRE JÁVÓ (RA) ESŐ LAKÓ TER
		KONYHA	LAKÓ KONYHA	LAKÓ ILL. NAGYSZ.	HÁLÓ ILL. KIS SZ.	HÁLÓ KAMRA			
A	LAKÓKONYHA, SZOBA HÁLÓKAMRA	-	14	20	-	10	34	35	97
B	KONYHA, LAKÓSZOBA HÁLÓSZOBA	10	-	22	16	-	38	4	95
C	LAKÓKONYHA, SZOBA HÁLÓSZOBA	-	16	18	16	-	40	4	10
D	LAKÓKONYHA, SZOBA HÁLÓSZOBA-HÁLÓKAMRA	-	16	20	16	10	52	5,5	95

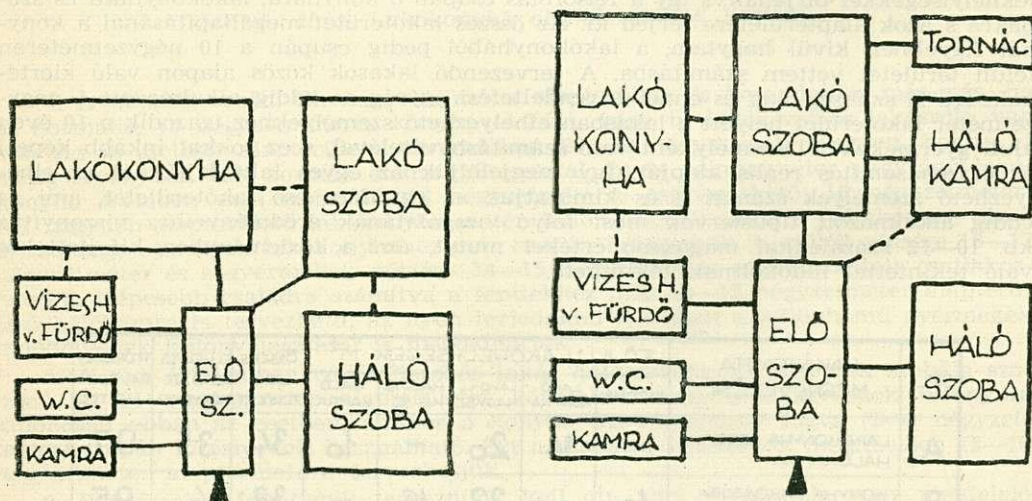
A javasolt lakáskategóriák helyiségsémáit a 9., 10., 11., 12. ábrán közöljük. Az ábrákon a feltétlenül szükséges kapcsolat teljes vonallal, az esetleg létesíthető kapcsolat szaggatott vonallal van jelölve.

Az alkalmazott *szerkezetekre és építési anyagokra* nem kívánok itt részletesebben kitérni, sem pedig a tervezendő épületek külső megjelenésére. A tervezésnél mindenesetre a legmesszebbmenően számolni kell a helyi, ill. környéki építőanya-

gokkal, nem kizárólag a gazdaságosság, hanem a helyi jelleg megadása, a tájbailleszkedés fontos esztétikai kívánalma tekintetében is.

9—10. ábra. A javasolt A és B lakáskategória helyiségsémája

11—12. ábra. A javasolt C és D lakáskategória helyiségsémája

A közölt javaslatokkal kapcsolatban kérem az érdeklődő kartársak minél szélesebbkörű hozzászólását, hogy ezek megvitatása után megállapíthatók legyenek a tervezendő lakásfajták, ezek programja, amelyek a tervezés alapját fogják képezni. A kikristályosodott helyes programok alapján az iránytervek, ill. típustervek beszerzése zártkörű tervpályázat útján valósítható meg, de részt vállalhat ebben a rendkívül fontos tervező munkában az Erdőgazdasági Tervező Iroda, valamint az Erdőmérnöki Főiskola Építéstani Tanszéke is annak érdekében, hogy a jövőben létesítendő erdőgazdasági lakóépületek jobbak, korszerűbbek legyenek és a dolgozók igényeit az eddigieknél nagyobb mértékben elégítsék ki.